

NAPSUGÁR

4.

GYERMEKIRODALMI LAP • LXII. ÉVFOLYAM • 690. SZÁM

2018. ÁPRILIS

CSEH KATALIN

Április

Szent György hava, tavasz hó,
hol van már a hideg hó?
Langyosan süt a nap,
simogat, nem harap.

Márk napján búzaszentelés,
hallatszik vidám nevetés,
virágrokolya a fákon,
este bál lesz héthatáron...

Szelek hava, április,
fényfonalat gombolyíts,
lengess felhőselyemsálat,
s holdkeltekor hazavárlak.

SZENTE B. LEVENTE

Gyermekidő

Gyermek voltam.
Átöleltem a fákat,
megsimogattam a virágokat.

Arra voltam kíváncsi: mesélni,
szépen énekelni vajon tudnak-e?
Kérdésre választ kaphatok?

A világ kezdetén az első ember,
ki megismerte őket,
nevet mindennek miként adott?
Neki fa és virág bemutatkozott?

TÓTH ÁGNES

Tojás- monológ

Már csak én ülök itt árván,
a húsvéti tojás-tálkán.
De még él bennem a remény,
hogy elvisz egy nyalka legény.
Zsebéből kikandikálok,
nézegetem a világot.
Hadd tudják meg más tojások,
hogy én egy világot látott
tojás vagyok, szép és hímes,
írott mintáiról híres.

A Húsvét nemcsak
nyuszijárás és locsolkodás,
hanem a nagypéntek áldozata
és a belőle fakadó legtisztább öröm.
Hozz egy kis áldozatot te is,
meglásd, boldogabb lesz
a Húsvétod.

FAZAKAS ILDIKÓ rajzai

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

Panni Húsvétja

A Húsvét eléggé vizes ünnep,
(tavaly itattam az egereket),
az előszobában öt fiú
előkapta a szódásüveget,
anya buzdított, ez a szokás,
állj bátran, átmész a teszten,
darabig tűrtem az ostromot,
aztán teljesen elvesztem.

Úsztam a lében,
nem volt kellemes
(a Húsvét nálunk elég hideg).
Azt kívántam, bár sose lenne
se locsolás, se szódásüveg.

KISS LEHEL

Napnyi gránátalma

A nagypéntek könnye
összesorvadt gránátalma
pergő rubingyöngye...

A nagypéntek gyásza
Ararától messzeringó,
néma aranybárka...

De a Húsvét-reggel
gyermeksereg nevetése
víg angylasereggel!

A Húsvét vigalma
szívárványba nyíló bárka,
napnyi gránátalma!

SZÓCS MARGIT

Húsvéti nagymosás

Nagypénteken reggel Teofil, a törpe elmélyülten ostáblázott unokájával, Tullival a vadszőlővel befuttatott verandán. Éppen egy izgalmas parti közepén tartottak, amikor Terka, az örökkön nyüzsgő törpefeleség kiszólt a konyhából:

– Teofil, kérlek, hozz vizet a patakról!

– Éppen most, amikor fülön kell csipnem a szerencsét, ha nem akarok veszíteni? – morgolódtott a törpe, de azért felállt, és elballagott a kert végébe.

Ahogy visszatért, jól megforgatta márkában a dobókockákat, és elgurította.

– Kettő-egy. Ajaj, hetedszerre sem tudok belépni. Márcszagot érzek – sóhajtozott.

Tulin volt a sor. Felragadta a kockákat, dobott, és újból levett két korongot.

Teofil következett:

– Hat-hat! – kiáltott fel. – Na, ez egy győzelemmel felérő vereség – állapította meg.

– Hogy érted ezt, nagytata?

– Úgy, hogy elveszítettem ugyan a játékot, de megúsztam a márcot. Kihívlak egy visszavágóra.

– Van vereséggel felérő győzelem is? – kérdezte Tuli.

– Hogyne, kisunokám. Éppen most bizonyítottad be: kétszeres győzelmet arathattál volna fölöttem a márcsal, de a hatatom után csak egy szimpla nyeres lett belőle.

Alighogy hozzákezdtek a második fordulóhoz, újból felharsant mögöttük Terka hangja:

– Elfogyott a víz! Kérek még két vödörrel!

– Nem lehet így játszani! – csattant fel Teofil. – Az imént hoztam. Mire való ez a rengeteg pancsolás?

– Méghogy pancsolás? Hát akkor végezd te a húsvéti nagymosást! – kapta fel a vizet Terka. – Egész nap gürcölök. Ennyit sem kérhetek tőled?

– S még hányra van szükséged a mai nap folyamán? – kérdezte Teofil rosszat sejtve.

– Várj csak, összeszámolom: négy a szapuláshoz, hat a tisztáláshoz, egy a felmosáshoz, kettő a mosogatáshoz, három a fürdéshez, egy a tojásfestéshez...

– Elég, ne is sorold tovább! – pattant fel az asztaltól Teofil. – Tuli, hagyjuk abba mára a játékot, gyere vizet hordani, aztán lesz majd egyéb dolgunk is.

– Óóó, nagytata, azt ígérted, hogy ha itt leszek, kétnapos ostáblacsatát vívunk. Vízfordással fog eltelni az ittlétem – nyafogott a törpegyerek.

– Nem árt egy kis mozgás, és ha minden jól megy, holnaptól zavartalanul folytatjuk a partit – vigasztalta Teofil az unokáját, és kezébe adott egy kicsi vödört.

CSEH KATALIN

Takarítás

Takarítsd ki a szobát,
konyhát és a kiskamrát,
pincét, padlást, udvart, kertet,
mert a tavasz megérkezett.

Takarítsd ki lelkedet,
elmédet és szívedet,
ködöt oszlass ragyogással,
gondot, bűt, bajt mosolygással.

Habfehérre sikáld álmod,
s ha sikerült, tovább álmodd...

Miután befejezték a vízfordást, Teofil szerszámokkal felszerelve indult a patak irányába. Tuli lógó orral baktatott a nyomában. Néhány órán belül kiástak egy óriási holdsarlóra emlékeztető patakmedret, mely egy ponton érintette a ház sarkát. Mire végeztek a munkálattal, Terka is elkészült a nagymosással, és ruhákkal megrakottan lépett ki az udvarra.

– Te égbenyúló törpefenyő! Mire jó ez az idétlen árok? – háborgott.

– Nem árok az, hanem patakmeder – mondta Teofil.

– És mi folyik majd benne?

– Ne aggódj, anyjuk, mindjárt beletereljük a kertvégi patak vizét. Vége a cipekedésnek: házhoz jön a víz. De ez még csak a kezdet...

Terka gyanakodva fürkészte a férjét.

– Vajon mit fundálhatott ki az a csavaros eszed? – tűnődött magában a ruhákat teregetve.

Mikor az utolsó is szárítókötélre került, a mederben már fűgén csörgedezett a víz.

Rövid pihenés után Teofil hozzákezdett egy lapátkerék faragásához.

– Mi lesz ebből, nagytata? Vízialom? – kérdezte Tuli, kezében egy úsztatáshoz kész papírhajóval.

– Valami afféle, csak nem lisztet öröl.

– És az ott micsoda?

– Zenélő szerkezet. Beépítem a kerékagyba.

Tuli egyre nagyobb érdeklődéssel figyelte ámulatos ügyességgel munkálkodó nagyapját, aki a kész kereket máris vízre tette, két oldalt a parthoz rögzítette, a tetejét be-deszkázta, és lyukat vágott rá. Amint a kerek forogni kezdett, gyönyörű vizitündér-kánon csendült fel belőle. A törpe, hogy ne álljon magányosan alkotmánya, a maradék deszkából egy pavilonfélét is ácsolt melléje.

A nap már alkonypírban szendergett, amikor Teofil letette a szerszámokat. Elégedetten legeltette szemét alkotásain.

– Szólj nagyanyádnak, hogy jöhet. Kész a meglepetés – mondta Tulinak.

Terka abbahagyta a tojásfestést. Szeme a zene forrását fürkészte. Két új építményt látott a ház sarkánál, melyeken táblák hirdették rendeltetésüket. Az egyikken azt írta: MOSODA. A másikon: MOSOLYDA.

– Mi ez már megint, Teofil? – értetlenkedett.

– Nem kell többé fáradoznod a mosással, anyjuk. Míg a ruhák zeneszóra tisztulnak a Mosodában, te addig felvidulni beülhetsz a Mosolydába.

LÁSZLÓ NOÉMI

Rend

Ha rend van, tökéletes minden.
Szívmelengetőn álldogál
polcaimon az összes kincsem,
fejemre húzom paplanom,
velem rókám és farkasom,
elalszom, ők is alszanak,
mire a szemem lehunyom.

Ha káosz van, rossz a szoba,
szörnyek és árnyak otthona,
a dolgok alig látszanak,
minden merő dirib-darab,
sehol egy édes, ép egész,
csak súlyos vádak, nagy szavak,
nincs elalvás, nincs ébredés.

SIKÓ-BARABÁSI ESZTER

Szöszmösztök között

Samu szeret mindenhová bemászni. Olyan helyekre is, ahol nemcsak a madár nem, de a seprű is ritkán jár. Egyik délután éppen egy ilyen szegletben tanyáztott, amikor panaszos nyávintás ütötte meg a fülét.

– Hű, ez meg mi a szösz? – töprengett.

– Eltaláltad, pont az, de légy szíves szállj le a farkincámról! – miákolta a hang.

– Ki vagy te? – pillantott le Samu, de senkit sem látott.

– Én vagyok az ügyeletes porcica, csak most éppen idebújtam pihenni.

Végre észrevette Samu a bolyhos szösz, amint kikászálódott a papucsá alól.

– Te szóltál az előbb? – kérdezte Samu bizonytalanul.

– Én hát, a pandúr porkandúr, vagyis most még csak önkéntes porcica – pironkodott a szürkesség. – De bármilyen kicsi vagyok, mégis szükséged van rám! – tette hozzá.

– Nekeeeem, ugyan miért? – csodálkozott a kisfiú.

– Na figyelj, szöszfi. A porkandúrok századok óta szolgálják az embert. Mindig jól látható helyre fészkelik be magukat, és sokszor az életükkel fizetnek azért, hogy idejében figyelmeztethessék őt.

– De mire kell figyelmeztessék?!

– Hogyhogy mire, hát a gonosz Szösz Ödön közeledtére. Ő minden szöszök főszöszje, csak az bántja, hogy pösze. Ettől aztán egyetlen urunk igen kegyetlen... Ezért azt se mondd, köszönöm, de ne ülj már tétlen a szöszökön! – hadarta a kis porkandúr.

– Tessék? – meresztette tágra égszemét a fiúcska.

– Mondom, Szösz Ödön teljes udvartartásával hozzátok akar költözni. Ezt meg kell akadályoznunk. Már a nagyszobában vannak. Gyerünk! De vigyázz, mert a királynak helyén van a szöszje, vagyis az esze, hidd el, olyan agyafúrt, mint ravaszdi, akit ragya fúrt.

– Jó – mondta Samu, bár maga sem tudta pontosan, mire érti.

– Khm, khm, ha szépen megkérlek, felveszel? – pillantott Samu bársonynadrágjára vágyakozó tekintettel a porcica.

– Persze – bólintott a kisiú, és zsebre vágta a porcicát. Az nyomban prüszkölni és fújni kezdett, mert a zsebpiszkok nemzetségét ki nem állhatta.

Ahogy beléptek a szobába, furcsa látvány tárult a szemük elé. A gyapjuszőnyeg közepén öklömnyi szösz szónokolt:

– Pihék, bolyhok, pösztök, minden rendű ész rangú szöszmösztök! Mi, Szösz Ödön király szajnálattal bejelentjük, hogy jelesz harcoszunk, Bolyhovszki Ákosz nyomtalanul eltűnt.

A bejelentés hatására a (sz)össznép felzúdult. Panaszok és sirámok hallatszottak mindenfelől:

– Mi lesz velünk most? Ki fog bennünket megvédeni? Ez egy szösszeesküvés!

A király azonban csendre intette őket, és így folytatta:

– Szerencére van valaki, aki szegíthet rajtunk. Igaz, ő nem tartozik törvény szerint a mi nemzetségünkbe, de már szokszor szegített nekünk. Bemutatjuk nektek az emberfiút, Szamut! – azzal bámulatra méltó gyorsasággal Samu lába elé görgött.

– Engem? – csodálkozott Samu, de a főszösz, válasza sem méltatva őt, folytatta:

– Azért jött, hogy szegítszen megkeresni az erős Pihevészkit. Hálánk jeléül fejedelmi jutalmat ajánlunk.

– Nekem? – nézett végig magán döbbenetben a kisiú, hisz legjobb tudomása szerint éppen az ilyen Bolyhovszki-félék megfékezésére készülődött.

De a szöszök olyan szépen néztek rá, amennyire az egy szösztől telhető. Köréje sereglettek, és várakozással tele simultak bársonynadrágjához. A fél nemzetség rá is tapadt, hogy utána Samu alig tudta leseperni magáról.

– Jó, megkeresem ezt a Szösztakovicst vagy Pihándert vagy kicsodát – s nem is vette észre, hogy az ötlet ellen a zsebe mennyire tiltakozik. Pontosabban egy bizo-

nöm, csak kifújta pisze szöszorrát. Ez a trombitálás valamiféle jeladás lehetett, mert a szöszök, pihék, pöszök egyszerre mozgolódni kezdtek. Addig görögtek, szállkostak ide-oda, míg egyetlen nagy szösszé tömörülve a király elé gomolyogtak. Akkor Bolyhovszki a királyt, mint egy pelyhet a nagy szöszgomoly tetejébe lendítette, ő maga meg bebújt a kellős közepébe. Egy perc sem telt el, s a sok apró pihéből egy óriási szöszember lett. Bevallhatjuk, hogy a kisfiúnak inába

nyos növendék porpandúr benne.

– Éljen a kisfiú! Éljen Samu! – zendített rá minden szöszmész, és ez Samunak igen jólesett. Nem késlekedett hát, elindult megkeresni a bolyhok őreit.

– Most aztán jól benne vagyunk a pácban – szabadult ki a porcica a zseb fogságából. – Minek neked parolázni az ellenséggel, nem megmondtam, hogy körmönfont ez a Szösz Ödön? Ígérd meg, hogy ezentúl hallgatsz rám!

– Jól van, de most előbb megkeressük ezt az őrszösz, utána majd megfogadom minden tanácsodat.

Így aztán Samu körülnézett a kishálóban, az előszobában, a dolgozószobában, a konyhában, a sufniban, a kamrában, a szekrényben, de sehol sem bukkant a szösz nyomára. Végül kedveszegetten éppen a ürdőszoba előtt ment el, amikor halk nyöszörgést hallott. Valaki segítségre szorult, nem vitás. Samu kitárta az ajtót, és azonnal megpillantotta a hatalmas szöszcsomót. A seprű szálai közé csavarodva hevert, ott nyö(szö)szörgött tehetetlenül. Samu gyorsan kiszabadította, és a tenyerében vitte Szösz Ödön színe elé.

– Meghoztam a harcos Szöszpihicset.

A király erre azt sem mondta, szöszö-

szállt a bátorsága. Nem csoda, hiszen a látványtól még egy oroslánszívű takarítónő is megfutamodott volna. Samu mégis emelt fővel szögezte a szöszszörnynek a kérdést:

– Na és hol marad a fejedelmi jutalom?

Erre az óriás boholy, Sir Pösszifal kitártotta a száját, és így süvöltött:

– Jutalom, persze, nesze a jutalmad, ember – azzal –, huuuuuu! – ráfúj a kisfiúra.

Szájából ezernyi pihe szállt a gyerek szemébe, orrába.

– Hapciiii! – tüszentett Samu egyet, s utána még pont tizenegyet.

De még a porkandúrka orrát is facsarta a sok szösz.

Ám Samu nem ijedt meg, hanem válaszul ő is ráfúj a szöszóriásra. A levegő nyomán lyuk támadt a böhöm testen, de azt azonnal be is foltozták a bolyhok.

A király kárörvendően nevetett:

– Takarodj innen, te szöszke, látod, nem ártatsz nekem – azzal egy hatalmasat fúj Samu felé, akinek már a füle is bolyhos volt.

– Anyaaa, támad a szösz! – rohant ki a kisfiú prüszkölve, nyomában az iszkoló porcicával.

De anya éppen Sárít fektette.

– Anyaaa, baj van!

Válaszul anya kedvesen, de határozottan becsukta az orra előtt az ajtót.

– Hajaj! – sóhajtott fel fiú és porcica egyszerre. – Most mitévők legyünk?

– Talán az ormányos segíthet... – kockáztatta meg a szürke kis porgomoly.

– Jaj ne, azt soha! – rettent meg Samu.

De ki is volt ez az ormányos, Samu legádázabb ellensége? Egyszer a szeme előtt falta fel a kedvenc üveggolyóját. Azóta haragudott rá, és félt tőle. Kitaláltatok már ugye, hogy Samu nem valami elefánttól irtózott, hanem a porszívótól. Valójában a porcica bátorságára vallott, hogy az ormányost szóba hozta, hiszen az bekapott mindenkit, aki csak az útjába került. Még egy pororoszlánt is felszippanzott volna, nemhogy egy növendék porcicát!

De mit volt mit tenni, odalopóztak az ormányos házához, s benyitottak. Az ormányos éppen aludt. Samu félve hozzáért, mire az dühödten emelte fel a fejét, hogy

lássa, ki meri zavarni. Dühe csak fokozódott, amikor a fiúcska elmesélte, hogy Szösz Ödön micsoda galádságra készül.

– Pattanjatok fel a hátamra íziben, rendet teszek én ott! Már a bögyömben van ez a komisz szöszkirály az egész pereputtyával, vagyis ott lesz hamarosan, meglátjátok! – kurjantott az ormányos.

A kisfiú ölében a porcicával felült a porszívóra, s elszáguddottak a nagyszoba felé. Berontottak az ajtón. Az ormányos kitátotta a száját.

– Ebédidőőő! – bűgta, és... Nem akarom részletezni, hogy mi történt, de egy biztos, ott szösz szöszön nem maradt.

Most mondjam azt, hogy a porszívó és Samu azóta barátok? Nem, ez nem igaz, bár talán már nem fél annyira tőle. Azt viszont állítom, hogy még ma is ott heverszik Samu valamelyik puha nadrágján egy bátor kis porcica.

BERTÓTI JOHANNA

Rejtekhelyek

Először kaptam egy kisautót – az ágyam alá rejtettem, kaptam helyette egy kistraktort – elástam a kertben, kaptam helyette egy kotrógépet – a szekrénybe bújtattam, kaptam helyette egy autóbust – egy nagy sakktáblában van, kaptam helyette egy tűzoltókocsit – egy vázába dugtam, kaptam helyette egy teherautót – ott lapul egy zugban.

Látszólag minden a legnagyobb rendben, noha nyugodtabb lennék, ha édesanya nem takarítana többé soha...

Bem apó kisdobosa

A hegyi út egyik gödréből egy ágyút és a hozzá tartozó löszerkocsit igyekeztek kiemelni a tűzerek. Se a lovak, se az ökrök nem bírtak a teherrel. Bem tábornok serege itt vert tábort egy éjszakára, hogy hajnalban támadásra induljon.

A tábornok a térkép tanulmányozásába mélyedt.

Apró termetű, dühös természetű ember volt. Szeme villámokat szórt a legcsekélyebb hibáért. Egyedül akkor lágyult el a tekintete, ha ránézett a Kossuth-huszárookra és a tűzerekre, Gábor Áron fiaira. De most még rájuk is haragudott: mit kínlódnak annyit egy nyomorult ágyúval!

A tábornok sátrában vaskondérba helyezett parázs igyekezett meleget teremteni. Bem apó felállt, tenyerét a parázs fölé tartotta.

– Hú, de hideg van! – morogta.

Hirtelen oldalt nézett. Egy gyerek állt a térképasztal mellett!

– Mit keresel itt? – reccsent rá Bem apó.

A legényke olyan nyugodtan állt, mintha világéletében tábornokok között töltötte volna szabad idejét. Parasztgyerek volt, amolyan erdei emberke, öltözéke bocskor, posztónadrág, birkabekecs, s akkora báránybőr kucsma a fején, hogy azon már mosolyogni kellett. Lehetett úgy tizenkét éves. A félelmet nem nagyon ismerhette, mert nyugodtan válaszolt:

– Balta Mózsi a becsületes nevem. Medgyesről jöttem.

– Jól van – bólintott a tábornok elmosolyodva –, én meg Bem tábornok vagyok.

– Tudom – intett a gyerek –, azért jöttem. Maga talán okosabb, mint a tűzerei.

– Mi a bajod velük?

– Elzavartak az ágyútól. Nem boldogulnak vele. Mondtam, adjanak kötelet, csinálok én olyan emelőt, hogy menten útra kerül. Erre nevettek, és elzavartak. Én meg bebújtam azon a lyukon, és most itt vagyok. Az ágyút mégsem lehet a gödörben hagyni! Az ilyen gödröt hívják nálunk medvevésznék. Abból ugyan nem kerül ki semmi, csak úgy, ahogy mi szoktuk, erdei emberek!

Bem apó meghatódva nézett a gyerekre. Ez igen! Legényke még, és máris ember. A sátorbejáró felé kiáltott:

– Hé, Micki, ide hozzám!

Máris tábornoka előtt állt Mickievic (Mickievics), Bem apó mindenes őrmestere. Megdöbbenve meredt a gyerekre:

– Hát ez hogy kerül ide?

A tábornok felmordult:

– Úgy, hogy kendtek nem őrzik jól a tábornoki sátot! Vigye ezt a gyereket az ágyúhoz, és mondja meg a tűzereknek, Bem apó üzeni, fogadjanak szót a gyerekeknek!

– Parancsára! – vágta ki feszesen Mickievic őrmester.

Mózsai, ahogy a katonáktól látta, kezét a kucsmája széléhez érintette. Tisztelgett. Bem apó ugyanígy tett. Most a legényke szeme megakadt valamin. Egy dob, igazi hadidob volt a sátorbejáró mellé állítva. Csillogott az oldala, villogott rajta az összes fesztöcsavar. Piros-fehér-zöld háromszögecskék díszítették a dob peremét.

– Csudaszép dob! – sóhajtott Balta Mózsai.

– Az bizony – mondta a tábornok, és megveregette a fiú vállát. – No eredj, segíts, ha tudsz!

Mire hajnalodott, előtte állt Mickievic őrmester, mögötte pedig az erdei legényke.

– Tábornok úr, jelentem, a Gábor Áron tüzérek hetes ágyúja a helyén van!

Balta Mózsai nagy komolyan bólintott.

– Kiemeltük. Sikerült. Megmondtam, így lett.

Akkor csatolta éppen a kardját Bem apó, s már kérte a lovát is. Rámutatott a legényke csúcsos kucsmájára:

– Mondd, gyerek, kell neked az a süveg? Balta Mózsai meglepődött.

– Bizony kell, mert benne van a fejem!

– Én meg azt mondom, cseréld el ezzel, ni! Jó nagy koponyád van, nem esik le róla!

Leemelte az egyik közelében álló Kosuth-huszár csákóját. Nagy nevetés közben a kucsma a huszár, a csákó a legényke fejére került. Most a dobra mutatott:

– Megvernéd, ha parancsolnám?

Ekkor már Balta Mózsai a mennyekben érezte magát.

– Megverném? De mennyire! Értem én a dobolást. Az erdőben fűfadobbal adunk hírt.

– Hát akkor, fiam – mondta Bem apó, és intett a tiszteknek –, parancsomra te adod meg a jelt a támadásra. Gyerünk!

Micsoda mozgás, jövés-menés volt odakünn! Lovasok vágattak, gyalogosok meneteltek. Az ágyúkat felvontatták a hegyoldalra. A derengésben és a hó világításában elég jól lehetett látni.

Bem apó a lovára pattant. Ott állt mellette boldogan, kalapáló szívvel Balta Mózsai, a sereg új dobosa. Szemét a tábornokra függesztette.

– Verd! – hangzott a parancs.

És Balta Mózsai rávágott a dobra. Belezengett a hegy, a völgy, a környező erdők. Kürtök harsantak. Ágyúk dörögtek.

– Előre! – harsogta Bem apó.

– Előre! – harsogta ezer és ezer torok.

Rohamra indultak a honvédek, hogy elsöpörjék az ellenséget.

És Bem apó lova mellett egy kislegény szaladt boldog lihegéssel. Verte a hadidobot csatára, diadalra!

Így lett Balta Mózsai erdei legényke Bem apó kisdobosa.

FÖL, FÖL, VITÉZEK, A CSATÁRA

A szabadságharc hadszínterein régi fényében ragyogott fel a magyar vitézség. A nemzet szabadságának igaz ügye, a hadvezérek rátermettsége, a katonák bátorsága fölébe kerekedett az ellenség túlerejének, és győzelemre fordított sok reménytelen csatát.

Hőseink neve és sorsa kapcsán azonban két kérdést meg kell válaszolnunk. Miért volt oly sok idegen tiszt a honvédsereg élén? Mitől függött, hogy mártírhalál vagy bujdosás lett a sorsuk?

Klapka, Damjanich, Knezić, Aulich, Poeltenberg, Leiningen-Westerburg – sorolhatnánk a cseh, szerb, horvát, német származású tisztek nevét, akik a császár katonái voltak, de átálltak a magyarok oldalára, és a mi szabadságharcunk hősei lettek. Lám, az igazság erősebb a belénk nevelt, vak engedelmességnél!

Azok haltak vértanúhalált, akik Görgey útját választották, és a szabad elvonulás reményében augusztus 13-án Világosnál letették a fegyvert. Mint tudjuk, az oroszok azonnal átadták őket az osztrákoknak, a vérszomjas Haynau tábornok pedig kivégeztette őket. Aki viszont nem adta meg magát, és külföldre menekült, vitézségével vagy mérnöki tudásával idegenben szerzett dicsőséget a magyar névnek.

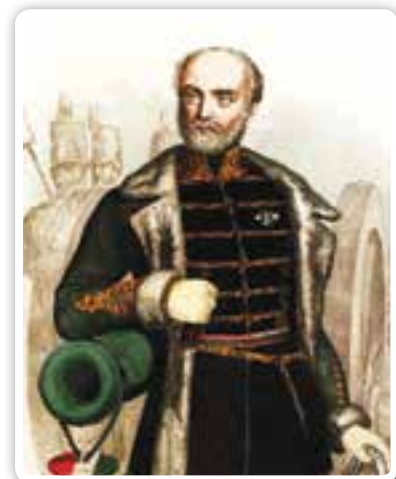
Kmety György tábornok 1849 májusában Budavár ostrománál, június 12-én a csornai ütközetben, július 14-én Kishegyesnél aratott győzelmet. Világosnál nem tette le a fegyvert, sőt jólképzett zászlóaljaival fedezte a Törökország felé menekülő magyar hadosztályokat. Bemmel együtt a török hadsereg legendás tábornoka lett. Remélte, hogy sereggel térhet vissza bosszút állni az osztrákokon.

A Gidófalván született, magyar-örmény származású Csetz János tábornok sem lett a világosi hiszékenység áldozata. A harcok idején lehetetlent nem ismerő elszántságáról, bölcs és higgadt döntéseiről vált híressé. Bem tábornok felismerte tehetségét, vezérkari főnökének tette meg, és rábízta Kolozsvár visszafoglalását. Jelentős szerepe volt Bem erdélyi győzelmeiben. Az eseményekről maga Csetz János számol be 1850-ben Hamburgban német nyelven kiadott könyvében.

Mély tisztelettel és rajongó szeretettel mutatja be az erdélyi hadsereg parancsnokát, Bem József lengyel tábornokot, aki nemcsak zseniális hadvezér, hanem szerény és igaz ember is volt. A parancsmegtagadót főbe lövette, de a hősöknek szórta a rangfokozatokat és a jutalmat. Golyólyuggatta, kopott köpenyben járt, naponta mindössze egyszer evett, de katonáiról feje-

Kmety György

Bem József

Csetz János

delmi módon gondoskodott.

Csetz János emlékirataiból pontosan felmérhetjük a szembenálló seregek nagyságát. Bem serege mindössze 5800 gyalogosból, 1385 lovasból, 24 ágyúból állt.

2100 nemzetőrnek lőfegyvere nem, csak lándzsája volt. Ezzel a sereggel szemben bontakozott ki az osztrák Puchner generális sokszoros túlerőben levő, állig felfegyverzett ármádiája, akikhez 12 000 román lázadó is csatlakozott. Érthető, hogy megfutamításuk Zsibónál, Désnél, Bánffyhunynál, Nagyenyednél óriási katonai és erkölcsi diadal volt. Csetz kiemeli a Mátyás-huszárok, Bethlen Gergely és Mikes ezredesek vitézségét.

Ádáz csata zajlott a piski-hídnál is. A császáriak 2000, a magyarok 700 katonát vesztek. A folytonos harcok miatt Csetz tábornokról egy kerek héten át nem került le az egyenruha, és egy percet sem alhatott. Annak ellenére, hogy Puchner erősítést kért és kapott az oroszoktól, Bemnek sikerült Nagyszebent és Brassót is elfoglalnia, és ezzel Erdélyt teljes egészében felszabadítania. Puchner serege roncsaival Havasalföldre menekült.

Csetz meghatottan idézi fel, milyen örömmáorban ünnepelte őket minden felszabadított város lakossága: *Ezer és ezer torokból zúgott az áldáskérés a megmentő Bemre és Magyarország szabadságára.*

Bem emberi nagyságára vall, hogy ajánlotta Csetz tábornoknak: ő vonuljon be Brassóba a győztes magyar sereg élén, hadd lehessen rá büszke édesanyja, aki a városban élt, és már négy éve nem látta hős fiát.

Az összeomlás után Csetz nem követte Görgey példáját. Ágyúit Szilágysomlyón elásatta, elbúcsúzott tisztjeitől, katonáitól, Istenre bízta őket és a hazát, és megkezdte félévszázados bujdosását.

Mindössze 27 éves volt ekkor, a legfiatalabb honvédtábornok. Kezdetben a magyar emigráció tagjaival együtt mindent elkövetett, hogy török vagy francia segítséggel hadsereget szervezzen, és annak élén

térjen vissza Magyarországra. Amikor reményei szertefoszlottak, felesége hazájában, Argentínában telepedett le. Katonaként és tudós hadmérnökként ennek az országnak lett az ünnepelt hőse, az Argentínai Katonai Akadémia megalapítója, az ország védelmi vonalának kiépítője. Buenos Airesben szobrot és méltó sír-emléket állítottak a tiszteletére, de hazájáért lángoló lelke Gidófalván lelne nyugalmat.

Vajon őrizzük emlékét legalább annyira, mint az argentinok?

Zsigmond Emese

Soroljátok fel a szabadságharc néhány erdélyi hőseit.

Januári megfejtések: Mátyás király Kolozsváron született 1443. február 23-án. Döntő győzelmeink: 887 táján Álmos fejedelem Kijevnél, 907-ben Árpád Pozsonynál, 954–55-ben Bulcsu Nyugat-Európában, 1068-ban Szent László Cserhalomnál, 1456-ban Hunyadi János Nándorfehérvárnál, Mátyás király 1479-ben a kenyérmezei csatában, 1485-ben Bécsben, Dobó István 1552-ben Eger várában, Bocskai István 1604-ben Álmosdnál, Rákóczi 1704-ben Szentgotthárdnál aratott diadalt. **Nyertesek:** a **gyergyószentmiklósi** Fogarasy Mihály Iskola IV. A, a Kós Károly Iskola IV. A; a **marosvásárhelyi** R. Guga Iskola IV. C osztálya.

DÖME ZSUZSA

Kuty napló

Kutya legyek, ha...

Elszaggattam eddig négy kutyapórát – ebből kettő rágás áldozata lett, a másik kettő elhasználódott –, most koptatom az ötödiket. Eleget láttam, tapasztaltam már, mégis sok minden van, amit nem tudok megfajteni.

Rejtély például a számomra, miért mennek el mindig otthonról a gazdimék, vagy ha elmennek, miért nem rohannak minél előbb hanyatt-homlok haza.

Kutya legyek, ha értem, hogy séta közben miért vánszorognak olyan lassan, mint a csiga. Érthetetlen számomra az is, miért ragaszkodnak olyan mereven a kijelölt gyalogátkelőhelyekhez. A „keresztül-kasul”, az „árkon-bokron” ismeretlen fogalmak számukra. Gyorsulási sebességük kritikán aluli. Látásuk élessége is hagy kívánnivalót. Szimatuk vagy egyáltalán nincs, vagy ha van, minimális: szenvtelenül mennek el különbö-

zó szagos halmok, poshadt holmik mellett. Ráadásul tájékozódni sem képesek. Ha nem én határozom meg a séta útvonalát, iránytűvel kellene közlekedniük, különben eltévednének.

El kell azonban ismerni, hogy a családom tagjainak – és általában a kétlábú barátainak – vannak kiváló tulajdonságaik is. Zajtűró képességük például határtalan, csak a már számomra szinte elviselhetetlen lármára figyelnek fel. Bátrak és rettenthetetlenek, a távoli dörgés ijesztő hangja nem rémíti őket, félelem és remegés nélkül végig mernek menni akár még egy hídon is.

Ez a kutya idő – reggel óta esik az eső – melankóliára hajlamosít... Kutya legyek, ha értem – mormogok magamban –, hogy ezen az új helyen miért nem dolgozhatok kedvemre, mikor pedig nekem lételemem a munka. Én csak végzem a dolgomat: megvédem a területet a betolakodóktól, s jelzem, ha valami nincs rendjén. A régi udvarunkon rekedtre ugathattam magam, a kutya sem törődött velem, itt meg folyton rám szólnak, csendre intenek. Ésszel föl nem érem, mostanában miért zavarja őket annyira az ugatásom, pedig – legalábbis hozzám képest – süketek.

Kivéve persze a szomszédot.

Kutyául érzem magam

A kullancs útjai kifürkészhetetlenek. Az egyik például egy szép nyári napon fogta magát, és csak úgy ukmukfukk, minden előzetes bejelentkezés nélkül befészkelte magát a bundámba. Úgy rám csimpaszkodott, hogy heteken át nem tudtam lerázni. Szálláshelye véglegessé válásával fűrgeségem, sétakedvem alábbhagyott, étvágyam megcsappant.

Amikor már az ivóvízből sem kortyoltam, gondolták a gazdimék, hogy nagy baj lehet. Az orvos őszintén közölte velük: állapotom válságos, egy-két napon belül kiderül, megterek-e őseim földjére.

Ádáz küzdelem kezdődött. Gazdim minden ellenszegülésem ellenére óránként csöpögtette belém mosogatószivacs segítségével a vizet, nehogy kiszáradjak, Nóri kekszét, csokit, sajtot hozott, Vera labdákkal, játékokkal halmozott el, de hiábavaló volt minden igyekezetük, még egy „eget-földet rázó mennydörgés” sem tudott volna kimozdítani a vackomból. Parányi házikóm legvégében olyan picire kuporodtam össze, amekkorára csak lehet. Nem mozdultam. Nem fogadtam a látogatóimat sem. Máskor büszke lettem volna szerény személyem fontosságára, ám most közömbösen hagytak az állapotom iránt érdeklődők.

– Küzdj az életedért, szükségünk van rád, nagyon szeretünk – mondogatta napjában többször Kisgazdim. – Harcolj, kérlek – suttogta, miközben aggódva ellenőrizte, lélegzek-e még –, ígérem, ezentúl minden nap elviszlek sétálni.

A séta szóra erőtlenül megmozdítottam a fületem, de nem érdekelt már semmi.

Harmadnapra eldőlt a sorsom...

Minden úgy történt, ahogy a nagykönyvben meg van írva. Mennyei zenét hallottam, szebb és dallamosabb volt még a Family autó jellegzetes dallamkürtjénél

is. Aztán egy csillogó, végeláthatatlan folyosót láttam. Hívott a tündöklő fényesség: a folyosószerű alagút végén apám, Rododendhronkerti Andor integetett, és mellette ott álltak, vártak a régről ismert, eltűnt kutyák. És barátságos, csillámló, meleg fény, fény, fény mindenütt. Elindultam. Óvatosan tettem pár lépést. Még szerencse, hogy nem borította el tekintetemet a nagy fényesség. Mert mit látnak szemeim az alagút végén? A fényes csillogás nem más, mint egy óriási, végeláthatatlan víz tükre! Na, ebből inkább nem kérek – kerekedett felül bennem a vízszony –, és rögtön sarkon fordultam. Visszaslattyogtam a teraszra, és a napok óta ott veszteglő öszszes nekem szánt ennivalót elropogtattam.

Hát ezt megúsztam – sóhajtottam elégedetten vizes tálkám mellé telepedve. Lefetyelés közben a szemem sarkából láttam, hogy Gazdim napok óta először gyűjt rá megkönnyebbülten egy cigarettára.

Este élénk farkcsóválással fogadtam munkából hazatérő Kisgazdimat, hajnalban pedig hangos harsonával adtam tudtára a világnak: kutyabajom, életben maradtam. Ennek mindenki örült, talán még a szomszéd is.

Gazdim azóta is meg van győződve róla, hogy a mosogatószivacsból módszeresen csurgatott vízcseppek mentették meg az életemet, Kisgazdim pedig az imaszerű ráolvasásoknak tulajdonítja a felépülésemet.

Csak én tudom, hogy a víztől való félelmem hozott vissza a túlsó partról.

DERÜLJ, DERÜLJ!

CSEH KATALIN

Április bolondja

Április bolondja
felmászott a toronyba,
onnan meg a holdra,
holdról csillagokra.
Csillagról csillagra lépeget,
gyűjtögeti a fényeket,
bukfencezik, vet cigánykereket,
fák fölé fest virgonc fellegeket...

Április bolondja
felmászott a toronyba,
onnan a teleholdra:
álmaim oda hordja...

BALÁZS IMRE JÓZSEF

Áprilisi kalapok

Megrajzoltam az Őrült Kalapost.
Ő kért portrét, de egész alakost.
A kalapos alakja izgó, mozgó,
A portré kissé tájba mosódó.

Az Őrült Kalapos kiderül, beborul,
Zuhog és zakatol, hallgat, galagoly.
Ő lett most az egész természet,
Az ég a kalapja, ha jól megnézed.

BALEY ENDRE

Rügyfakadás

Ébredj, áprilisi szellő,
rigófüttyel feleselő!
Kelj fel, tücsök, játszd a dalom,
földet túrjon pocokkarom!
Fészkeljen a póznán gólya,
béka ugorjon a tóba,
dongó ringjon tulipánon,
méhecskékkal muzsikáljon!
Fészket rakjon minden madár,
szerelmesen bőgjön szamar,
tollát rázza kacsza, pulyka,
végre itt a tavasz újra!
Sárgálljon az aranyeső,
narciszt dúdoljon a mező,
barkacsokrot szedjen Borka,
nap csücsüljön kalapokra!
Nézd, a világ téged dalol,
neked bólogat a hunyor,
ébredj, áprilisi szellő,
rügyfakadva vár az erdő!

OROSZ ANNABELLA rajza

DÖME ZSUZSA

Vicces vers

Bohóc lépdél lajtorjáján,
bukfencet vet szalmabálán,
bukfencezést, ha megunja,
tapsra lendül minden ujja,
tarara-ram, tatam.

Szürke nyuszi mezőn fülel,
a zaj vajon mikor ül el,
ha vetnéd magad utána,
átugrana más táblára,
tarara-ram, tatam.

Hej, repülne a kis fácán,
hajkurássza egy balfácán,
görkorival utoléri,
fácán farkát ha eléri,
tarara-ram, tatam.

Na, most foglaljuk össze!

Tapsol a bohóc és lépdél,
a mezőn meg nyuszi kémlel,
fut a fácán s a balfácán,
görkori van a bal lábán,
tarara-ram, tatam.

BALAJTHY FERENC

Az ígéret szép szó

Húsvéthétfőn, kiskedden
Vagy hamvazószerdán,
Áldozósütörtökön,
Nagypénteken netán...
Szabad szombaton szabad
Szappannal habozni,
Virágvasárnap lyukas
Szitát kölcsönadni!
Kölcsönkenyér visszajár,
De a szita ehetetlen...
És ha nem kell, ígérd meg:
Visszaadod majd kiskedden!

Párduc pórázon?

Van, ahol „szobamalac”,
van, ahol kocsonyának való

Mi lesz, ha a „nyugágy”-piton
összerándul?

Kiskópé

Milyen furcsa házikedven-
cekről hallottatok még?

Januári megfejtések: magyar kutyafajták: komondor, kuvasz, puli, pumi, mudi, drótszőrű és rövidszőrű magyar vizsla, erdélyi kopó, magyar agár. **Nyertesek:** Szedilek Emőke, Torda; Bogdán Csenge és Hőgye Lilla, Debrecen; tordaharaszti olvasóink.

Havonta
3 díjat!

Bambi rokonsága

– Milyen kedves, szelíd őzike! – mondja mindenki meghatódva, amikor megpillantja a nagy, fekete szemű, kecses állatot.

Soha nagyobb tévedést! A valóságban az őzbak erőszakos, goromba fickó, igazi „botrányhős”, mindenkibe beleköt, s még a „nőkkel”, azaz a sutákkal szemben sem lovagias. Hogy a szabad természetben nem kerül sor durva tettelegességre, az csak annak köszönhető, hogy ott a suta el tud előle menekülni, kisebb kifutóban azonban az is előfordult már, hogy sarokba szorított párját felnyársalta.

Minden állat fél az embertől, vagy legalábbis igyekszik kitérni az útjából. A cuclisüveggel felnevelt őzgida azonban elveszti az emberrel szembeni természetes viszolygását, s ha történetesen bak, felnőtt korában veszélyessé válhat. Előfordult már, hogy gombászó, málnászó asszonyokat támadott meg, s a törzszerű agancs bizony veszedelmes fegyver, a bak ereje pedig nem lebecsülendő.

Micimackó az erdőben

A mesékben a „tányértalpú” medve rendszerint dirmegő-dörmögő, jóindulatú állat, a valóságban nem az!

Természetesen a tömzsi, gömbölyű fejű, bumfordi, játékos bocs nagyon kedves látvány, de ne feledjük, hogy ha felnőtt, veszélyes medve lesz belőle!

– Nem baj, ha felnőtt, szabadon engedjük, hadd térjen vissza az erdőbe – mondják az udvarukban bocsot nevelők.

Soha nagyobb könnyelműséget! Az ilyen, az emberrel szembeni respektusát elvesztett medve válik csak igazán veszélyessé az erdőtjárók számára! A Fogarasi-havasokon átvezető műútra kijárt „koldulni” két „kamaszkorú” medve, amelyeket bocsokorukban az erdészeti hivatal nevelt fel. Volt

olyan autós, aki megállt, kiszállt a kocsiból, és édességgel akart kedveskedni nekik, kockára téve életét!

A húsvéti nyuszi sorsa elszomorító.

Az első napokban nem győzik simogatni és kényeztetni, az ünnepek azonban elmúlnak, a nyuszi megmarad, s gazdái nem tudják, mihez kezdjenek vele, teher lesz a nyakukon. Az állatkertben átveszik a feleslegessé vált húsvéti nyusziakat, de nem mindenki rohanhat az állatkertbe, hogy túladjon rajta.

Vannak, akik párducot, kígyót, óriási madárpókot, sőt krokodilt tartanak.

A krokodil azonban előbb-utóbb kinövi a fürdőkádat, és veszélyes „lakótárssá” válik. Az sem kellemes, ha a kígyó kiszabadul terráriumából, s a vendég nem tudja, mikor ül rá a fotelben, hogy a szőrös madárpókról ne is beszéljek.

Egy szó mint száz: a vadállatoknak a vadonban a helyük vagy olyan állatkertben, ahol természetes szükségleteiket maradéktalanul ki tudják elégíteni, s nem tehetnek kárt senkiben.

BITAY ÉVA

(Napsugár, 2005. november)

Nyuszi, hopp, nyuszi, hopp,
máris egyet bekapott!

Mit gondol...

a pelikán és a halacska?
A legtréfásabb ötleteket
közöljük.

MIT GONDOL A RÓKA?

A januári képünkhöz érkezett ötletekből:

- Még egy kis havazás, és sarki róka lesz belőlem!
- Miért nem alusznak a rókák téli álmot?
- Hallottatok a félszemű rókakalósról?
- Az ezüstrókaprém sokkal előkelőbb, mint a vörös. Jaj, de az a vadászoknak is jobban tetszik!
- Ej, de tollas volt ez a liba!
- Ha még sokat havazik, eltáncolhatom a hatytyúk tavát.
- Hideg vizet a rókára!
- Így készül a hóróka.
- Így lett fehér róka a Csókai Róka.
- Még mindig feltűnő vagyok?
- Játszani szeretnék, nem fázn!

- Erre mondják, hogy vénasszonyok potyognak az égből?
- Mi ez a fehérség? Lehetne finomabb, ha már ilyen sok van belőle!
- Jó róka = hóróka!
- Türelem, mindjárt erre jön a fácán.
- Hull a hó, hull a hó, mesebeli álom, havas róka üldögél odalent a havon.
- De jó ez a kabát! Csak az a baj, hogy nem melegít.
- Így a legkönnyebb nyuszit fogni. Azt hiszi, hogy hóember vagyok.

Bartus Tímea, Varsolc; **Szedilek Emőke**, Torda; **Hőgye Lilla Margaréta**, Debrecen; a **székelyudvarhelyi Bethlen Gábor Iskola IV. B osztálya**; a **szamosújvári III.**; az **ivói IV.**; a **bogdándi IV. osztály**; a **tordaharasztoni olvasóink**

Kvak és a hangyák

Szorgos napot,
kis barátaim!

Másképp nem is köszönhetek, ha a szorgos kis hangyákról mesélek nektek. Bemutatom Hangya Artúrt és Hangya Áront.

Levelet írtak nekem, hogy ha tavaly áprilisban a méhecskékről meséltem, hadd lehessenek most ők a főszereplők, hiszen épp oly szorgosak és összetartók, mint rokonaik, a méhek. Nem véletlenül mondjuk, hogy szorgos, mint a hangya...

Át is adom nekik a szót, hadd meséljenek magukról.

– Tudjátok, gyerekek – szólalt meg Artúr –, hogy több mint 12 000 hangyafajta él a földön? Életünk hasonlít az emberekéhez. Nekünk is van szervezett államunk, katonaságunk, dolgozóink, építményeink, királynőnk és csatáink is.

Hangyabolyaink valóságos erődítmények, ahol a királynővel együtt élünk. Ő rakja le, mi gondozzuk, védjük a tengernyi apró, fehér tojást (1. kép), amelyekből parányi hangyák kelnek ki.

Így leszünk egyre többen és többen. Minden hangyabolynak megvan a maga territórium, nem megyünk egymás felségterületére, nem vesszük el az élelmet egymástól, de néha így is megesik, hogy összecsapunk. Ezen a képen épp a rózsatetvek édes nedvéért verekszünk (3. kép).

– És az is megesik – veszi át a szót mérgesen Áron –, hogy az emberek megbolygatják fészkünket. Ilyenkor mindenki felkap egy-egy tojást, rohanunk vele biztonságos helyre, és ha kell, életünk árán is megvédjük a királynőt. Történt, hogy felvettek az emberek a kezükbe, nem bántottam őket, de ha megszorítottak, jól beléjük csíptem.

Persze – gondoltam, de meg sem mertem szólalni –, hiszen picikék vagytok, valahogy véde-

kezetek kell. A csípések allergiát, égő fájdalmat, duzzadást okozhat, akárcsak a méheké, a darazsaké.

Igazatok van, pici barátaim! Miért piszkáljuk meg a hangyabolyokat? Gonoszságból, kíváncsiságból? Gondoljuk meg, mekkora riadalmat és kárt okozunk!

– Egyszer megesett – veszi vissza a szót Artúr –, hogy találtam egy gilisztát. Körbejártam, de megmozdítani sem bírtam. Rájöttem, hogy egyedül nem fog menni. Hamar hazafutottam segítségért. Nagyon sokan jöttek, emlékszel, Áron? Hórukk! És együtt sikerült elvonszolnunk a bolyig azt a hatalmas gilisztát (2. kép). Micsoda lakoma volt!

– Szerintem ez a legfontosabb, amit tudnotok kell rólunk: együtt dolgozunk, eszünk, lakunk, és ha kell, harcolunk – zárta le Áron.

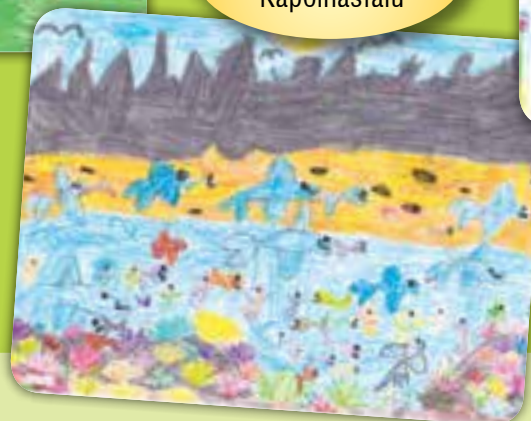
Viszontlátásra, hangyák, gyerekek! Találkozunk májusban. BRRREKKK!!!!

Írta, rajzolta, fényképezte
KOVÁCS RÉKA RHEA

Géczy Szidónia,
Szilágybagos

Molnár Klementina,
Kápolnásfalu

Balla Szabina
Katinka,
Kraszna

Rejtvénypályázat

Havonta
5 díjat!
sorsoljunk ki!

Áprilisra két pályázati feladatot küldök nektek: egy keresztrejtvényt, melynek megfejtése egy szabadtéri játék neve és egy képrejtvényt, amely egy olyan játék-, illetve sporteszköz nevét rejti, amivel a szabadban mozoghatsz. Küldd el a szerkesztőség címére mindkét megfejtést, és játssz minél többet a friss levegőn!

A Rejtvénykirály

Czikó Kamilla,
Csíkszentgyörgy

VÍZSZINTES

1. A megfejtés
4. Amely személy
7. Mókuskakás
8. Tejtermékkel töltött
9. Sánc
11. Zsolozsma része!
12. Bármely személy
14. Panel magánhangzói
15. Franciaországi folyó (LOIRE)
17. Répás Elek monogramja
19. Családnév (MAKKAI)
21. Alattomos támadás jelzője
23. Hamburger lesz belőle!
25. Kinyújtja az ablakon
26. Otthon fürdünk benne
28. Maksa központja!

FÜGGŐLEGES

1. Végtelenül mos!
2. Dicsőítő költemények
3. Ápol
4. Madzagrészt!

1	2	3	U	S		4	5	6
7				8	R			
	9		10			11		
12					13		14	
P		15				16		R
17	18		19				20	
21		22		23		24		
25			D			26		27
28				Z	B			!

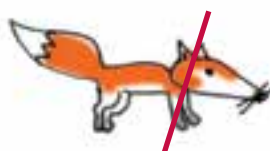
VAJNÁR ILONA rejtvénye

5. Pépes gabonaétel
6. Találkozott már vele
10. Hegycsúcs
12. Kicsi róka – szójáték
13. Füzet régiesen
16. EEEEE!
18. Fiúnév
20. Szalonnát főz
22. Kemény fém
24. MKÓ
27. 500 római számmal

2

B=G

5

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nyertesek

A januári rejtvénypályázat megfejtése: Hosszú kolbászt, kurta bút! Nyertesek: Virág Dániel Zsolt, Keresztvár; a szatmárnémeti I. Creangă Iskola III. B; a nagyváradai Szacsвай Imre Iskola III. J osztálya; málnásfürdői és mezőfelei olvasóink.

Találd ki!

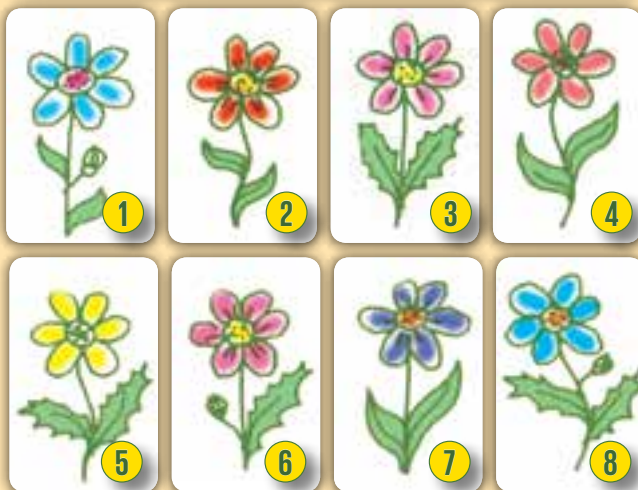
1

A magyarlapádi negyedikesek gondolata:

1. Anya párja
2. Temetés utáni lakoma
3. Úgatni kezd!
4. Csonthéjas gyümölcs
5. Szaglós szerv
6. Ebből kel ki az új növény
7. Ül ellentéte
8. A legmelegebb évszak
9. Tizenkettő fele
10. Nem ezt
11. Kettővel elosztva: öt
12. Női hangszín
13. Csen, oroz
14. Nem ide
15. Ruhát tisztít

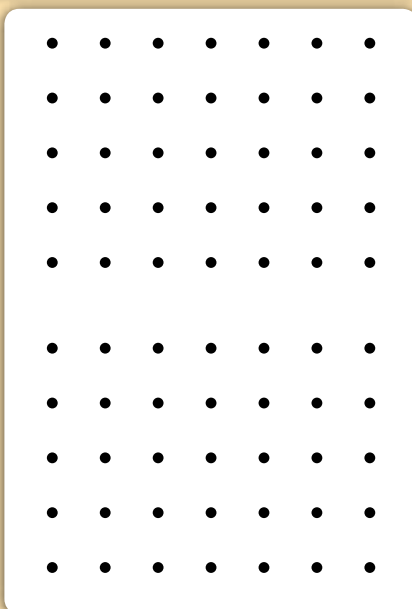
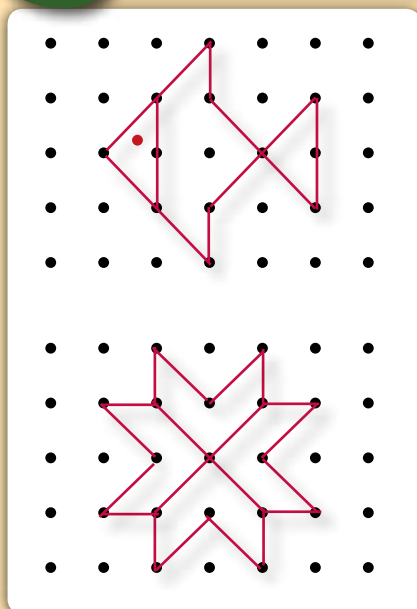
2

Milyen színű a lenti virágok közül az, amelyiknek sima szélű a levele, a szára egyenes, a szirmai páros számúak, és nincs bimbója?

3

A pontok segítségével másold át a bal oldalon látható két rajzot a jobb oldali üres mezőbe.

KETTŐ AZ EGYBEN
Könczey Elemér karikatúrája

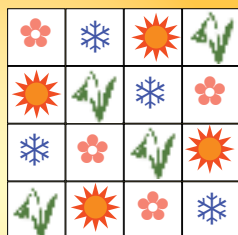
- Ki az abszolút lusta lovag?
- Aki felmenteti magát a lovagi torna alól.
- ...
- Mikor van abszolút hideg?
- Amikor a műfogsor vacog a pohárban.
- ...
- Melyik az abszolút keskeny folyó?
- Amelyiknek csak egy partja van.
- ...
- Mi az abszolút semmi?
- Egy léggömb meghámozva.
- ...
- Ki az abszolút hiú horgász?
- Aki kizárólag tükörpontyra horgászik.
- ...
- Mi az abszolút kaktuszhamisítvány?
- A cserépbe ültetett sündisznó.
- ...
- Ki az abszolút bizalmatlan?
- Aki minden kézfogás után megsámolja, hogy megvan-e még az ujjai.
- ...
- Mi az abszolút gond?
- Amitől még a párka is megőszül.
- ...
- Ki az abszolút nagyképű?
- Aki azt hiszi, hogy okosabb nálam.

Márciusi megfejtések

1. Tavasz

2. Rozmaring

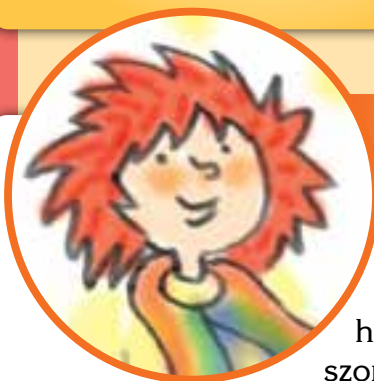
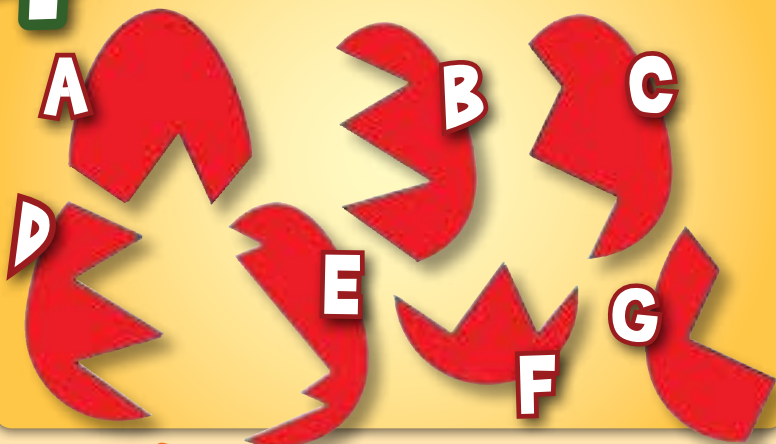
4. ár, ál, el, eres,
eset, is, isler, le,
lep, les, lesi, pele,
per, perel, pereli,
perli, peres, rá,
ráles, reál, reális,
rest, se, te, tele,
telep, terü, ül,
ülep, üres.

3.

4

Illeszd egészé a tojánhéjdarabokat – három piros tojás is kitelik belőlük. Egy szilánk azonban felesleges. Vajon melyik?

MASZAT MŰVÉSZ és a GROTESZK

Április a furcsaságok, a bolondozások hónapja. Még az időjárás is bolondozik, sokszor a végletek között mozog. Ezért most a groteszkről fogok nektek mesélni.

Vajon mit jelenthet a groteszk kifejezés? A lexikon szerint olyan dolog, amelyben a legszélsőségesebben ellentétes elemek egybefonódása kelt nevetséges hatást. Az egyik elem minden esetben valamely torz, rút vagy félelmet keltő vonás, amely mulatságos, bájos, komikus elemekkel ötvöződik.

Az elnevezés az olasz grotto (barlang) szóból ered, s az antik Róma föld alá került épületeinek falain talált díszítéseket jelenti, melyek különféle komoly és vidám motívumokat játékos könnyedséggel egyesítenek.

Barabás Tímea Júlia,
Dés

A groteszk világa zárt, egyformán lehetséges benne a valóság és valószínűtlen, a komikum és tragikum, a fenségesség és alantasság, a valóság és a képzelet.

Össze nem illő elemek, sokszor egyszerre emberi, növényi és állati formákat összekapcsoló ábrázolási formák groteszk képeket eredményeznek.

A groteszkben bármi lehetséges, engedj szabadjára a képzeleted!

Simonfi Gabriella
Szeréna, Zilah

MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI

Rajzolj le egy kitalált groteszk mesehőst, egy vidám-szomorú bohócot vagy készítsd el a bolondos áprilisi hónap megszemélyesített alakját, portréját.

Havonta
3 díjat!
sorsolásra

Szólj, szám!

Szó-móka

1. Keressétek meg a következő szavak helyét Szócs Margit tréfás versében: **krónikus, krónikás, figyelem, fegyelem, koravén, karaván, keményen, kéményen.**

Sportol a szél _____, bucskázik a _____.

Csügged csillag-_____, bakján az éj _____.

A hold hajlott _____, sárgasága _____.

Elpilled a _____: titkok arcát _____.

2. Mit jelentenek a **krónikus, krónikás, koravén, karaván** szavak?

3. Keressétek meg a következő szavak, kifejezések közös igei gyökét: **fel..., magára..., össze..., ...öget, nyelvet ..., ember...ő.** Egy-két szóval magyarázzátok meg a kiegészített szavak jelentését.

.....
Januári megfejtések: 1. fergeteg hava hóviharos, jégbontó hava jeget olvaszt, kikelet hava kikelti a magot, szelek hava szeles, szeszélyes, ígérlet hava bő termést ígér, napisten hava az éltető napsütésé, áldás havában aratjuk jövői gabonánkat, újkenyér hava új kenyerünket adja, földanya hava bő termést hoz, magvető havában vetik az őszi búzát, enyészet hava hervaszt, fonnyaszt, álom hava a természet téli pihe-nője. 2. **győz** – győzhet, győző, győztes, győzelem, győzelmes, győzedelmes, győzelmi, győzve, meggyőz, legyőz, győzi, győzni, győzköd, meggyőződik, legyőzhetetlen 3. A **ráncba szed** eredetileg a szoknya, a gatyá derekának, az ing ujjának ráncokba szedését jelentette, később a rendre tanítást, a megleckéztetést. A **kipellengérez** a középkorban a bűnösök szégyenoszlophoz, pellengérhez kötözését jelentette. Mai értelme: kigúnyol, megszegyenít. **Nyertesek:** a **zilahi** I. Maniu Iskola III.; a **marosvásárhelyi** Bolyai Farkas Líceum IV. K osztálya; a **dicsőszentmártoni** IV. C osztálya.

– Mit csinál a kecske, ha elveszed a zsíros kenyerét?

– Mekken még egyet!

.....

A kisbéka kérdezi az apjától:

– Apu, ugye kimehetek a rétre játszani?

– Persze, fiam – válaszol az apabéka – csak vedd fel a gólyaálló mellényt!

Maszat Művész játszóterén a Napsugár képzőművész munkatársaival is találkozhatok. **Csillag István** képzőművész 10 éve lapunk munkatársa.

Egészen kicsi korom óta nagyon szerettem rajzolni, festeni és gyurmázni. Édesanyám nem győzte vásárolni nekem a rajztömböt, festéket, ceruzát, gyurmát (sajnos édesapám egész kiskoromban eltávozott ebből a világból). Kiskölyökként már „leportréztam” mindenkit: édesanyámat, nagymamámat, nagytatámat, Orsi testvéremet és az egész állatvilágot, a lilikakastól a malacokig (élő modell alapján) és az oroslánoktól az óriáskigyóig (különböző könyvekből). Képregényeket is szerettem készíteni a kutyámról, ahogyan bejárja a világot, és legyőzi a leopárdokat.

Egyszer, amikor elfogyott minden papír otthon, amíg édesanyám hazajött a munkából, én megtöltöttem a lakást gyurma-egerekkel. Az „egérinvázióban” körülbelül 60 egér vett részt, amelyek elrejték az egész konyhát és előszobát, anyukám nagy „öröme”.

Levelező

Harangzúgás és ragyogó napsugár köszöntsön titeket Húsvét reggelén, vízbevető hétfőn pedig a fiúknak vidám locsolást, a lányoknak udvarias kertészlegényeket kívánok.

Én nem merlek meglocsolni, mert ha bekopognék hozzátok, bizony nemcsak a hideg víztől visítanátok!

Marad a levelezés. Írjatok, rajzoljatok nekünk, akárcsak: **Gréczi János**, Szilágybagos; **Székely Ágnes**, **Bartalis Szidónia**, Székelyudvarhely; **Turos Sarolta**, **Dávid Bernadett**, **Székely Boróka Noémi**, **Tóth Adrienn**, Marosvásárhely; **Dobos Mária**, Csíkkozmás; **Remán-Zippenfenig Sarolta**, Négyfalu; **Nagy Sarolta**, Mezőpanit; a **sepsiszentgyörgyi** Mikes Kelemen Líceum IV. B; a **nagyvárad** D. Cantemir Iskola IV.; a **marosvásárhelyi** L. Rebreanu Iskola III. G, a G. Coşbuc Iskola III. B; a **gyergyószentmiklósi** Fogarasy Mihály iskola IV. A; a **kolozsvári** O. Goga Iskola I-IV. osztálya; a **lővétei** IV. A és B; a **csíkmenasági** III.; a **torjai** IV.; a **zabolai** III. B; a **szalárdi** III. B; az **ákosfalvi** IV.; a **kalotaszentkirályi** IV.; a **szamosújvári** III.; az **aranyosgyéresi** IV. C; az **árpádi** III., IV. B osztály; **dési**, **krasznahorváti** olvasóink.

- Ez a fénykép az évnyitón készült, de ugyanilyen nyalka székely legények és pártás kislányok ünneplik a Húsvétot is **Tăslăvan Melinda** tanító néni **seprődi** osztályában.

- Örömmel fedeztük fel magunkat a nyertesek között. Munkafüzet híján a Napsugárt használjuk anyanyelv órákon. Igazi segítség a hónap verse vagy meséje megtalálásánál is. Köszönjük, hogy beragyogjátok mindennapjainkat! A **varsolci** IV. B és **Bartus Éva Tünde** tanító néni

- Míg **tordaharasztoni** olvasóink megfonták a dús pitypangkoszorút, **Bartha Denise** tanító néni segített a nyuszinak csokitojásokat rejteni a fűbe.

- **Székely Emőke** tanító néni tavalyi osztálya a **székelyudvarhelyi** Tamási Áron Gimnáziumban a tojásból épp kibújó kartoncsibéket készített, és igazi nyuszikat kapott ajándékba Húsvétra.

● **A kolozsvári Apáczai Csere János Líceum negyedikesei nevében Molnár Zoltán tanító bácsi írt nekünk: Köszönjük az együtt töltött órákat, napokat. Kívánunk mindent, amire szükségetek van, hogy sok gyereknek és felnőttnek örömet szerezhessetek.**

● **Kátai Judit tanító néni nyárádszeredai negyedikesei épp egy-kalap-alatt mosolyognak a kőrspataki Szalmakalap Múzeumban.**

● **Úgy fejlődik a növényed, ahogy gondozod. Krupa Anna Bianka avasújvárosi kisdíákjai büszkén mutatják zöldellő palántáikat.**

● **Köszönöm a feladatokat, nagyszerű alkalmat adtak egy jó beszélgetésre. Osztályomból sok gyerek érdeklődik a magyar nyelv és történelem iránt. Simon Zsófia és a Református Kollégium IV. osztálya Marosvásárhelyről**

● **Botka Ildikó diósadi tanítványaik saját naptárral mérik a múltó időt. Azt kívánjuk, legyen olyan színes és vidám minden hónapjuk, mint amilyenre kifestették 2018 díszes számjegyeit.**

● **Illatos „nagymama-kenyér”. Kürti Csilla tanító néni bogdándi osztálya átélte a kenyérsütés csodás élményét. Biztosan nem dobják el soha többé a megmaradt tízórait.**

PIROS TOJÁST VÁROK

A kolozsvári Református Kollégiumban Makkai Mária tanítónő osztálya piros kartontojásra fehér javító tollal rajzolt népi ihletésű mintákat.

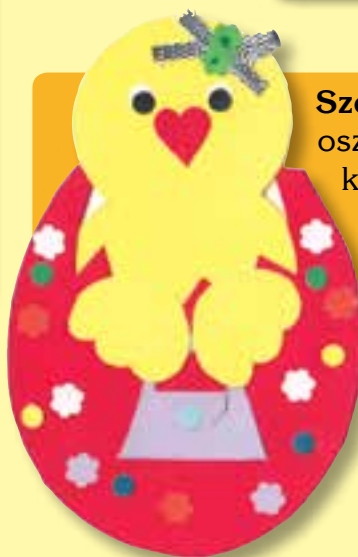
Ez a térhatású kártya is húsvéti jelképeket rejt. Szigeti Éva tanító néni zabolai kisdíákjai vágták, ragasztották.

Vajda Csilla Otília tanító néni kendi osztálya szivacs-gumi virággal díszített kosárkába ültette az apró virágokkal telergasztott, hímes tojásokat.

A nyuszikat és tyúkokcákat tojástartókból szabták Bartha Denise tanító néni tordaharasztsói kisdíákjai. A virágosra kifestett tojástartó húsvéti tálca lehet.

Szodorai Melinda tanító néni osztálya Szilágysomlyóról küldte a mókás csibét, amint épp bújik ki a piros tojásból.

Pék Sándor tanító bácsi borsi diákjai a húsvéti tojások héjával színezték ki a tulipán-csokrot. A háttér igen találóan egy besatírozott mozaik-szív.

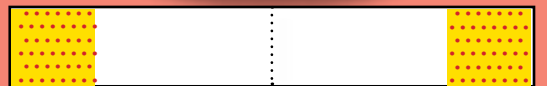
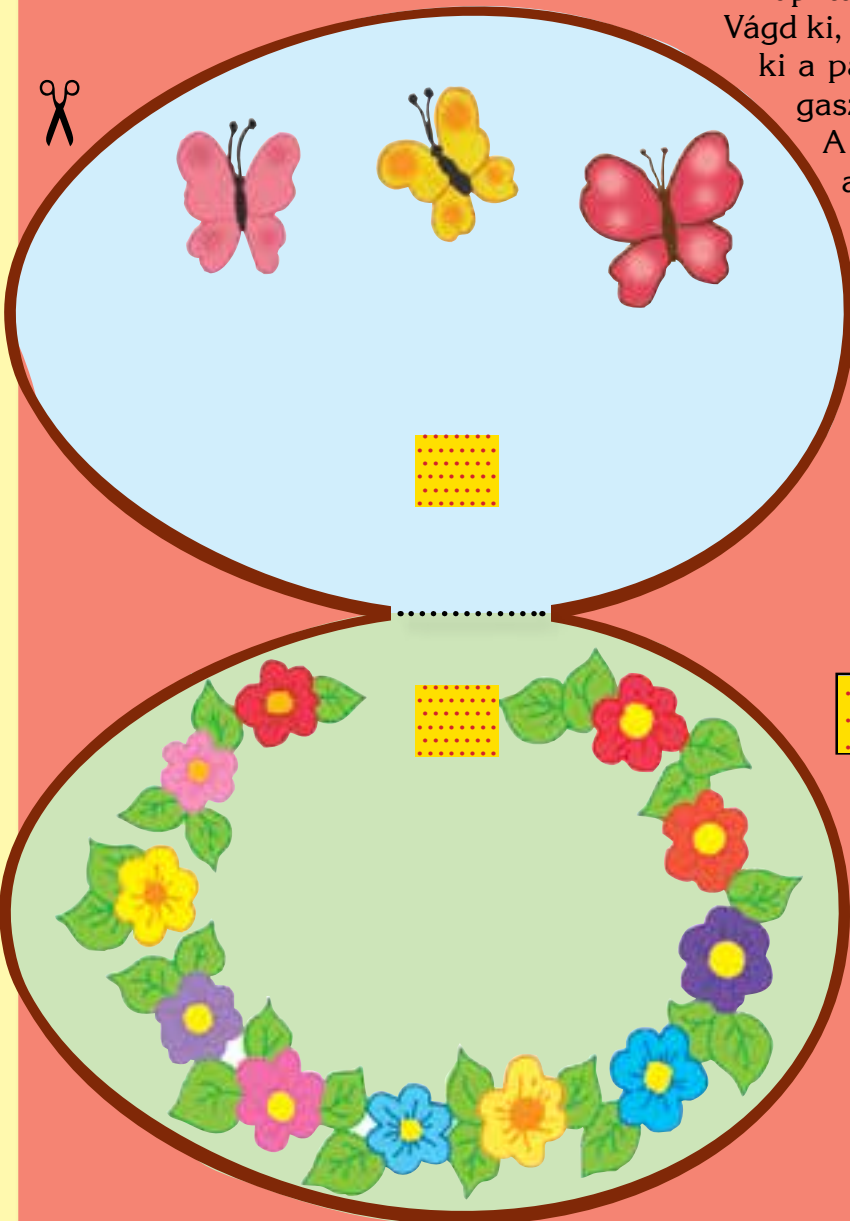
Ablakon, ajtón, barkás ágon egyaránt szépen érvényesül **Varga Katalin tanító néni esztelneki** kisdíákjainak tojás-„harangja”.

Festett tojástartó-ülésben csücsülnek **Sárközi Erzsébet tanítónő** árpádi kisdíák-jainak mókás tojás-figurái.

A lap tülso oldalára ragassz fehér papírt. Vágd ki, és hajtsd össze a tojásformát. Vágd ki a papírcsíkot, hajtogasd, illeszd és ragassz a tojás pontozott részeihez. A keletkezett kis lépcsőhöz ragassz a csibét. A háromdimenziós üdvözlét **Zsigmond Tünde tanító néni disznajói osztályától** kaptuk.

Irkafirka

A hókupacok elolvadnak,
A hóvirágok előbújnak.
Kéményeken kelepel a gólya,
Kicsi fecske a farktollát húzza.
Rügyezik az ág s a gyümölcsfák,
Vidám madarak húzzák a nótát.
A gyerekek vidáman kiáltozzák:
A tavasz, a tavasz jár a sétatéren.

Dobos Rita, Csikdánfalva

Testvérek az évszakok,
Kéz a kézben járnak.
Együtt mennek egy kicsit,
Aztán különválnak.
Tavasz a legifjabbik,
Kicsi gyermek ő még,
Tél meg, hogyha erre jár,
Mindenütt csak hó, jég.
Nyár kedves, melegszívű,
Fiatal és szép is,
De ha jön bátyja, az Ősz,
Továbbáll ő mégis.
Ősz szomorú és sötét,
Deret növeszt, fagyaszt,
És a földön minden nép
Várja már a Tavaszt.

Balázs Blanka,
Kolozsvár

**Kelemen
Ágota**,
Kovászna

Van nékem kis csicseri,
Csicseri madaram,
Tavaszt, tavaszt hirdeti
Minden kis ablakban.
Édes gazdám, itt a tavasz!
Itt van már a réten,
Gólya, fecske és a daru
Megérkezett éppen.
Ők is csak azt éneklük,
Tudod, édes gazdám,
Itt a tavasz! Itt van már!
Rügy fakad minden fán.

Tihor Helga Anita,
Szilágycseh

Erdei Brigitta osztálya
küldte a szatmárnémeti
Bălcescu–Petőfi Iskolából:

A madarak szépen szállnak,
A gólyák hazafelé meg nem
állnak.

Annyi madár van az égen,
Mint illatos virág a réten.

A parkban rengeteg gyerek
játsszik,
Nyílik a kertben a gyönyörű
jácint.

Örüljete, gyerekek, hogy itt
a tavasz,

A nagy hidegre többé nem
lesz panasz.

Joldos Márk

Nárcisz, orgona, hóvirág,
Rám mosolygott a világ!
Sándor, József, Benedek,
Készülőben legyetek!
Virágok nyílnak a réten,
Nem úgy, mint a hideg télben!
Virágoznak a fák is,
Virágok hullanak rám is.
A fecskék fészket raknak,
Ételt visznek a fiókáknak.

Somkerei Máté

Nárcisz, tulipán, ibolya,
Csokrokba való szép csoda.
Megjött már a gólya,
Fészket raknak sürgölődve.
Felkel a medve, mormota,
Lakmároznak jómódra.
Vidámság rebben szét,
Szép a tavasz, csodaszép!

Pintea Csongor

Egyszer csak azt látom,
kinyílt a hóvirágom.
A madárka vidám,
nahát, mosolyog rám!
Hóvirág, nárcisz, viola,
anyukámnak mosolya.
Milyen szép a tavasz!
Gyönyörű hó,
mért nem maradsz?

Pauliuc Rita

Székely Boróka,
Marosvásárhely

Szállnak az égen a fecskék,
s bámulják őket a kecskék.
Palkó, Peti, uccu neki,
szaladjunk a rétre ki.
Elfáradtak a fecskék,
nagyon várják az estét.
Füvet rágnak a kecskék,
s szállnak az égen a fecskék.

Füzesi Erik,
Nagyvárad

Török Renáta Krisztina,
Türe

Király Péter,
Tordaharaszto

Karácsonyról azt tartják:
A szeretet ünnepe.
De ha elmúlt Karácsony,
A szeretet ünnep-e?
Anyának és apának
Van két kicsi gyereke,
Mamának és tatának
Anyá s apa gyerek-e?
Dédim is van, kettő is,
Kiket nagyon szeretek,
S a szeretet ünnepén
Ők a legjobb gyerekek.
A szeretet ünnep-e?
A szeretet öröm-e?
Szeretet a fa alatt,
Ez a család öröme!

Zilahi Szille,
Marosvásárhely

**Az Ipó László
Pályázaton
díjat nyertek:**

Ludescher Janka,
Marosvásárhely

Elmúlt a március,
itt a bolond hónap,
fülig ér a szája
minden bolondnak.
Egyszer ébren,
máskor alva,
így csinálja a
bolondot minden napra.
Ez a hónap
egy közönséges káosz,
jobban hasonlít
világvéghez,
mint bolondos Gyurkához.
Nagy Emőke,
Kocsis Izabella, Zabola

Kérek egy kutyát,
attól szebb lesz a világ!
Szeretnék egy cicát,
attól cukibb lesz a világ!
Kérek egy nyuszit,
adok érte egy puszit!
Ilyefalvi Debora,
Kolozsvár

Fülöp Rita,
Kolozsvár

– Mert nekünk soha nem lesz ilyen gyönyörű a kertünk.
– Majd én segítek! De előbb hozzátok rendbe a felfordulást,
amit az irigységetek okozott!

Bíborka tanácsokkal látta el a manókat, még magokat is
adott ajándékba. Pár hét múlva a manók is ugyanolyan kerttel
büszkélkedhettek, mint Bíborka.

Molnár Eszter,
Gyergyószentmiklós

A szivárvány tetején, egy színes házikóban élt Bíborka, a gyönyörű és szorgos kislány. A ház körül pompás kert volt, tele csodaszép virágokkal, finom gyümölcsökkel. Észrevette, hogy a virágai elveszítik színüket, lehajtják fejüket, az eprek, az almák, a szilvák és a körték is elsápadnak. Egyszer csak megjelent a növények tündére, és így szólt:

– Már megint azok a rossz manók! Minden gyönyörű növényt tönkretesznek. Meg kell állítani őket! Együtt talán sikerülni fog.

A kertmanók épp az ibolyákat ráncigálták ki a földből.

– Miért teszitek tönkre mások gondozott és ápolt kertjét? – kérdezte Bíborka.

Címlap:
**FAZAKAS
ILDIKÓ**

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.
Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.
Honlapszerkesztő, nyomdai előkészítés: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva.
Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.
E-mail: naps.ziv@napsugar.ro. www.napsugar.ro. Telefon/Fax: 0264/418001
A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: Cont IBAN: O45RNCB0106026602080001
B.C.R., CLUJ vagy RO70BTRL01301202P90961XX S.C. NAPSUGÁR- EDITURA S.R.L.
CUI: 210622. Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

KÖSZABÓCSZA ÜZENETEI

Sebesi Csaba Bunău Irén tanító néni árpádi osztályába jár. Az érmet nagyszalontai labdarúgó csapatával nyerte.

**Sportolj,
és küldj fényképet
magadról!**

Arany János: A tudós macskája
Nagy Szabolcs Botond rajza, Ákosfalva

**Olvass,
és küldj rajzot róla!**

Székely Emőke tanító néni előkészítősei a székelyudvarhelyi Tamási Áron Líceumban még csak a Szivárványt böngészik, de sportolni máris nagyon szeretnek. Lőrincz Ábel birkózik, Balogh Lőrinc Máttyás teniszezik és sízik, Kovács-Magyar Magor kiváló foci-kapus.

**Megöntözlek
rózsavízzel...**

Bándi Viola, Csíkmenaság

Szakács Anikó székelyszenterzsébeti osztályának kézimunkáival és Szilágyi-Székely Melinda diákjainak magyarlapadi hímes tojásával kívánunk minden olvasónknak áldott Húsvétot, olyan sugárzó, színes és vidám Ünnepet, mint ezek a gyermekalkotások.

Készült
a Magyar Kormány
támogatásával

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Vágjátok ki az utolsó bélyeget, ragasszátok nevetek mellé a gyűjtőlapra, és az osztály névsorával együtt küldjétek el szerkesztőségünknek. Ajándékokat évzáróig megkapjátok.

Ára 4 lej, 400 Ft